YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

16 päivänä maaliskuuta 2000 *

Asiassa C-284/98 P,

Euroopan parlamentti, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet J. L. R. Quintana ja E. Waldherr, prosessiosoite Luxemburgissa Euroopan parlamentin pääsihteeristö, Kirchberg,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (viides jaosto) asiassa T-205/96, Bieber vastaan parlamentti, 26.5.1998 antaman tuomion (Kok. H. 1998, s. I-A-231 ja II-723) kumoamista,

vastapuolena:

Roland Bieber, Euroopan parlamentin entinen virkamies, kotipaikka Lausanne (Sveitsi), edustajanaan asianajaja G. Vandersanden, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Myson Sàrl, 30 rue de Cessange,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Schintgen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit G. Hirsch ja V. Skouris,

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.9.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan parlamentti on yhteisöjen tuomioistuimeen 24.7.1998 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan sekä EHTY:n tuomioistuimen perussäännön ja Euratomin tuomioistuimen perussäännön vastaavien määräysten nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-205/96, Bieber vastaan parlamentti, 26.5.1998 antamaan tuomioon (Kok. 1998, s. I-A-231 ja II-723; jäljempänä valituksenalainen tuomio), koska sillä kumottiin implisiittinen päätös, jolla oli hylätty Bieberin 18.10.1995 esittämä vaatimus siirtämisestä ja vahingonkorvauksesta, ja velvoitettiin parlamentti korvaamaan Bieberin kärsimä aineellinen vahinko siitä että häntä ei ollut siirretty.

2 Riidan syynä olevat tosiseikat on kuvattu valituksenalaisessa tuomiossa seuraavasti:

"2 Kantaja tuli Euroopan parlamentin palvelukseen vuonna 1971 pääsihteeristön virkamieheksi, ja hänet nimitettiin vuonna 1981 palkkaluokan A 3 jaostopäälliköksi ja vuonna 1986 oikeudellisen yksikön neuvonantajaksi.

3 Parlamentin pääsihteeri korosti erityisesti pääjohtajille ja parlamentin lakimiehelle 1.3.1987 osoittamassaan ilmoituksessa, että siirtämisellä on etusija kaikkiin muihin toimien täyttämismenettelyihin nähden, jos siirrettävällä virkamiehellä on kyseessä olevaan toimeen vaadittu soveltuvuus.

4 Kantaja oli nimittävän viranomaisen 26.9.1991 tekemän päätöksen mukaisesti 15.11.1991—15.7.1992 henkilökohtaisista syistä myönnetyllä virkavapaalla. Tätä virkavapautta pidennettiin useilla päätöksillä, joista viimeisellä sitä pidennettiin 15.11.1994 asti.

5 Henkilökohtaisista syistä myönnetyn virkavapauden aikana kantaja toimi eurooppaoikeuden opettajana Lausannen yliopistossa.

6 Parlamentin lakimies Jorge Campinosin kuoleman jälkeen kantaja ilmoitti parlamentin puhemiehelle 4.8.1993 päivätyllä kirjeellä, että hän on henkilökohtaisista syistä myönnetyn virkavapautensa aikana tarpeen vaatiessa parlamentin käytettävissä.

7 Koska kantaja ei henkilökohtaisista syistä myönnetyn virkavapautensa päättyessä saanut mitään siirtämistä koskevaa tarjousta, hän pyysi 21.2.1995 päivätyllä kirjeellään henkilöstön, talousarvion ja varainhoidon pääosaston pääjohtajaa ja 21.3.1995 päivätyllä kirjeellään parlamentin pääsihteeriä tutkimaan mahdollisuuksia siihen, että hänet siirrettäisiin parlamentin yksiköihin mieluiten 15.6.1995 lähtien.

8 Kantaja teki 18.10.1995 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan mukaisen vaatimuksen siirtämisestä ja sen laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon korvaamisesta.

9 Euroopan parlamentin pääsihteeri ilmoitti kantajalle 7.12.1995 päivätyllä kirjeellään, että hän aikoi esittää kantajan siirtämistä institutionaalisten asioiden valiokunnan sihteeristöstä vastaavaksi jaostopäällikköksi. Kirjeessään hän täsmensi, että hän tekee tämän esityksen ainoastaan kolmella ehdolla: 1) siirtymisen on tapahduttava viimeistään 1.1.1996; 2) kantajalla ei voi olla toimielimen ulkopuolisia sitoumuksia; 3) siirtämisen jälkeen kantaja ei voi 'lyhyellä eikä pitkällä aikavälillä' luopua tarjotuista tai vastaavista tehtävistä pääsihteeristössä.

10 Kantaja ilmoitti 11.12.1995 päivätyssä kirjeessään ja parlamentin pääsihteerin kanssa 13.12.1995 käymässään keskustelussa ensin, ettei hän halua kieltäytyä ehdotuksesta, vaikka hän kritisoikin sen ehtoja. Tämän keskustelun päätteeksi pääsihteeri ja kantaja päättivät yhdessä, että 7.12.1995 päivätty kirje ei anna aihetta jatkotoimenpiteisiin, ja totesivat, että kantajalla on yhä henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdassa tarkoitettu oikeus kieltäytyä yhdestä tarjotusta toimesta menettämättä oikeuttaan palata aiempia tehtäviään vastaavaan toimeen.

11 Pääsihteeri esitti 21.2.1996 päivätyllä kirjeellään ensimmäisenä tarjouksenaan kantajan siirtämistä palkkaluokan A 3 neuvonantajaksi

tutkimuksen pääosaston poliittisista asioista vastaavan johtajan alaisuuteen.

12 Kantaja hyväksyi 8.3.1996 ehdotetun toimen ja vaati, että toimen vastaanottamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja etenkin toimen vastaanottamisen ajankohdasta sovitaan yhdessä.

13 Nimittävän viranomaisen 19.4.1996 tekemällä päätöksellä kantaja siirrettiin 1.6.1996 alkaen tähän toimeen palkkaluokan A 3 palkkatasoon 6.

14 Parlamentin henkilöstön, talousarvion ja varainhoidon pääosaston henkilöstöjaoston jaostopäällikkö pyysi 22.4.1996 päivätyllä kirjeellään kantajaa saapumaan parlamenttiin 3.6.1996 ottamaan vastaan tehtävänsä.

15 Kantaja valitti 10.5.1996 implisiittisestä päätöksestä, jolla hylättiin hänen 18.10.1995 tekemänsä vahingonkorvausvaatimus.

16 Parlamentin puhemies ilmoitti kantajalle 13.9.1996, että hänen valituksensa on hylätty.

17 Kantaja jätti 9.10.1996 virkasuhteen ennenaikaista päättämistä erityisjärjestelyin koskevan hakemuksen ja ilmoitti haluavansa lopullisesti lopettaa viranhoitonsa 1.2.1997 alkaen.

18 Kantaja vahvisti 2.12.1996 päivätyllä kirjeellään virkasuhteen ennenaikaista päättämistä erityisjärjestelyin koskevan hakemuksensa ja vaati toissijaisesti päästä henkilöstösääntöjen 52 artiklassa tarkoitetulle ennenaikaiselle eläkkeelle.

19 Vastaajan päätöksellä, jota ei ole päivätty, kantajan ennenaikaiselle eläkkeelle pääsemistä koskeva hakemus hyväksyttiin 1.4.1997 alkaen ja hänelle myönnettiin vanhuuseläke välittömästi."

3 Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 40 artiklan 4 kohdan d alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Kun henkilökohtaisista syistä myönnetty virkavapaus päättyy, virkamies on siirrettävä ensimmäiseen hänen palkkaluokkaansa vastaavaan toimeen, joka vapautuu hänen ura-alueellaan tai virkaryhmässään, jos hänellä on tähän toimeen vaadittu soveltuvuus. Jos virkamies kieltäytyy hänelle tarjotusta toimesta, hän säilyttää oikeuden palata samoin edellytyksin seuraavaan hänen palkkaluokkaansa vastaavaan toimeen, joka vapautuu hänen ura-alueellaan tai virkaryhmässään; jos virkamies kieltäytyy toisen kerran, hänet voidaan irtisanoa viran puolesta sen jälkeen, kun pariteettikomiteaa on kuultu. Siihen asti kun virkamies tosiasiallisesti palaa aiempia tehtäviään vastaavaan toimeen, hänen katsotaan edelleen olevan henkilökohtaisista syistä myönnetyllä virkavapaalla palkatta."

4 Tässä tilanteessa Bieber nosti 12.12.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jolla vaadittiin kumottavaksi parlamentin 13.9.1996 päivätty päätös hylätä hänen valituksensa siitä implisiittisestä päätöksestä, jolla hylättiin hänen 18.10.1995 päivätty vaatimuksensa saada korvaus siirtämättä jäämisen takia kärsitystä vahingosta, ja jolla vaadittiin parlamentin velvoittamista korvaamaan aineellinen vahinko, jonka hän oli kärsinyt siirtämättä jättämisen takia.

Valituksenalainen tuomio

5 Kumoamisvaatimuksen tueksi esitetyssä ainoassa kanneperusteessa Bieber vetoaa henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdan rikkomiseen ja väittää, että parlamentti ei ole siirtänyt häntä ensimmäiseen vapautuvaan toimeen ja että se on kieltäytynyt korvaamasta tästä laiminlyönnistä aiheutunutta aineellista vahinkoa.

6 Parlamentti väittää, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (yhdistetyt asiat 126/75, 34/76 ja 92/76, Giry v. komissio, tuomio 27.10.1977, Kok. 1977, s. 1937) hallinnolla ei ole velvollisuutta siirtää ensimmäiseen vapautuvaan toimeen virkamiestä, jonka henkilökohtaisista syistä myönnetty virkavapaus on päättynyt, jos tämän virkamiehen toiminnan perusteella on aihetta epäillä hänen aikomustaan olla toimielimen käytettävissä. Tässä tapauksessa Bieberin toiminta vakuutti hallinnon siitä, että hänellä ei ollut todellista ja vakavaa halukkuutta siirtyä.

7 Parlamentti esittää joitakin väitteitä osoittaakseen, että kantajalla ei ollut todellista halukkuutta siirtyä.

8 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 36 kohdassa ensin, että henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdan mukaan hallinnon velvollisuudelle siirtää virkamies, jonka henkilökohtaisista syistä myönnetty virkavapaus on päättynyt, ei ole mitään muuta edellytystä kuin se, että on vapautunut toimi, johon vaadittu soveltuvuus kyseessä olevalla henkilöllä on. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa seuraavaksi tuomion 37 kohdassa, että siirtämiselle ei ole mitään muuta edellytystä, kuten että kyseessä oleva virkamies ilmoittaa kiinnostuksestaan siirtämiseen, ja että siirtämisen osalta siitä vastaavien viranomaisten harkintavalta koskee siis ainoastaan siirrettävän virkamiehen soveltuvuutta eikä sitä, onko siirtäminen tarkoituksenmukaista.

9 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 39 kohdassa, että vaikka oletettaisiin, että tässä asiassa parlamentti olisi voinut epäillä kantajan todellista halukkuutta tulla siirretyksi, sen on kuitenkin tarjottava hänelle ensimmäistä vapautuvaa tointa, jonka hoitamiseen vaadittu soveltuvuus hänellä on. Jos kantaja ei halua tulla siirretyksi, hänellä on mahdollisuus kieltäytyä tarjotusta toimesta. Valituksenalaisen tuomion 41 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että parlamentti on myöntänyt, että 1.1.1995 oli vapaana toimi, jonka hoitamiseen vaadittu soveltuvuus Bieberillä oli.

10 Tuomion 42 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää parlamentin esittämät väitteet sen osoittamiseksi, että Bieberillä ei ollut todellista halukkuutta siirtyä ja että tässä tilanteessa parlamentilla ei ollut velvollisuutta siirtää kantajaa ensimmäisen tilaisuuden tultua. Ensin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että parlamentti vetoaa seikkoihin, jotka ovat tapahtuneet myöhemmin kuin 21.2.1996, ja että nämä seikat eivät ole voineet vaikuttaa nimittävän viranomaisen toimintaan tai velvollisuuksiin ennen tätä päivämäärää, koska se ei voinut niistä tuolloin tietää. Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että niiden parlamentin väitteiden uskottavuutta, joiden mukaan Bieberillä ei ollut todellista halukkuutta olla toimielimen käytettävissä, horjuttaa se, että Bieber siirrettiin mainitsematta seikkoja, joiden perusteella hänen toiveensa olisivat muuttuneet.

11 Tällä perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa, että henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohtaa on rikottu, koska 1.1.1995 vapaana ollutta tointa ei tarjottu Bieberille, minkä takia riidanalainen päätös kumotaan.

12 Vahingonkorvausvaatimuksen osalta Bieber väittää, että aiheutuneeksi väitetyn vahingon laskemiseksi huomioon otettava ajanjakso alkaa 16.11.1994, jolloin hänet olisi pitänyt siirtää, ja päättyy 1.6.1996, jolloin hänet tosiasiallisesti siirrettiin.

13 Parlamentti väittää, että jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo hallinnon toimineen lainvastaisesti, aiheutuneeksi väitetyn vahingon laskemista

varten huomioon otettavan ajanjakson määrittämiseksi on tutkittava, onko Bieber toiminnallaan vaikuttanut hänen siirtämisensä osalta tapahtuneen viivästymisen pitkittymiseen. Parlamentin mukaan huomioon otettava ajanjakso ei voi alkaa aiemmin kuin 15.6.1995, jolloin Bieber oli toivonut siirtämistä, eikä se voi ulottua pidemmälle kuin 13.12.1995, jolloin Bieber oli ilmoittanut tyytymättömyytensä parlamentin pääsihteerin 7.12.1995 päivättyyn kirjeeseen.

14 Toissijaisesti parlamentti katsoo, että ajanjakso ei voi alkaa aiemmin kuin 1.1.1995, koska ensimmäisen sellaisen toimen vapautumisesta, johon Bieber olisi voitu siirtää, oli ilmoitettu vasta 4.12.1994 alkaen.

15 Valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tältä osin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntyminen edellyttää, että kantaja osoittaa, että yhteisön elimen moitittu toiminta on lainvastaista, että vahinko on todella syntynyt ja että toiminnan ja aiheutuneeksi väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (asia T-3/92, Latham v. komissio, tuomio 9.2.1994, Kok. H. 1994, s. II-83, 63 kohta ja asia T-589/93, Ryan-Sheridan v. FEACVT, tuomio 15.2.1996, Kok. H. 1996, s. II-77, 141 kohta).

16 Tuomion 49 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että parlamentti on toiminut lainvastaisesti, koska se ei ole siirtänyt Bieberiä ensimmäiseen vapautuvaan toimeen, johon vaadittu soveltuvuus tällä oli. Kyseessä on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan sellainen lainvastaisuus, joka on aiheuttanut Bieberille vahinkoa, josta hän perustellusti vaatii korvausta.

17 Tuomion 50 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että oikeuskäytännön mukaan liian myöhään tapahtuneesta siirtämisestä virkamiehelle aiheutuneen tulojen menetyksen takia maksettava korvaus on pääsääntöisesti yhtä suuri kuin nettopalkka, johon hänellä olisi ollut oikeus,

vähennettynä hänen samalta ajalta toisen tehtävän hoitamisesta saamillaan nettomääräisillä ammattituloilla (asia 58/75, Sergy v. komissio, tuomio 1.7.1976, Kok. 1976, s. 1139, 40 kohta ja asia 785/79, Pizziolo v. komissio, tuomio 5.5.1983, Kok. 1983, s. 1343, 12 kohta).

18 Seuraavaksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrittelee aiheutuneeksi väitetystä tulojen menetyksestä maksettavan korvauksen laskemiseksi huomioon otettavan ajanjakson. Valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa se toteaa tämän ajanjakson alkavan 1.1.1995 seuraavilla perusteilla:

"53 Kantaja on 21.2. ja 21.3.1995 päivätyissä kirjeissään ainoastaan pyytänyt vastaajaa tutkimaan mahdollisuutta siirtää hänet parlamentin yksiköihin mieluiten 15.6.1995 alkaen. Pelkkää ilmausta tällaisesta toivomuksesta ei voida pitää edes osasyynä vahingolle, joka on aiheutunut alkaen siitä päivästä (1.1.1995), jolloin vapautui toimi, johon kantajalla oli vaadittu soveltuvuus, 15.6.1995 asti.

54 Vastauksista, joita vastaaja on antanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin sekä suullisessa käsittelyssä esittämiin kysymyksiin, ilmenee, että siirtämistä ei tehty 1.1.1995 toimeen nro 2948 eikä toimeen nro 1936, johon nimitys kuitenkin tapahtui 1.6.1995 eli lähellä päivämäärää, jolloin kantaja olisi halunnut tulla siirretyksi — — Kantaja siirrettiin yli vuotta myöhemmin.

55 Tästä toivomuksesta sitä paitsi ilmoitettiin vasta 21.2.1995. Tästä ei voida päätellä, että myös ensimmäisen vapaana olevan toimen osalta (1.1.1995) kantaja olisi halunnut siirtoa vasta 15.6.1995 tai että hän ei olisi voinut olla toimielimen käytettävissä ennen kuin 15.6.1995.

56 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan kärsimän vahingon syynä on se, että siirtymistä varten ei tarjottu toimea, vaikka sovelias toimi oli vapaana."

19 Valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että tämä ajanjakso päättyy 8.3.1996, jolloin Bieber hyväksyi parlamentin pääsihteerin 21.2.1996 päivätyssä kirjeessä hänelle esittämän toimen. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei siis ole tehnyt ratkaisuaan kummankaan asianosaisen vaatimusten mukaisesti.

20 Valituksenalaisen tuomion 59 ja 60 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoo, että 13.12.1995, jolloin Bieberin väitettiin ilmaisseen tyytymättömyytensä parlamentin pääsihteerin 7.12.1995 päivättyyn kirjeeseen, ei voi olla kyseessä olevan ajanjakson päättymispäivä, koska tämän kirjeen tarkoituksena oli mahdollisen työtarjouksen valmistelu, joten sitä ei voida pitää henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdassa tarkoitettuna työtarjouksena, ja koska asianosaiset eivät pitäneet sitä tässä säännöksessä tarkoitettuna ensimmäisenä tarjottuna toimena.

21 Toisaalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa, että koska Bieber oli päättänyt lykätä siirtymistään 1.6.1996 asti ja siis olla henkilökohtaisista syistä myönnetyllä virkavapaalla 8.3.—1.6.1996, hän ei voi vedota 8.3.1996 jälkeen aiheutuneeseen vahinkoon.

22 Tässä tilanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi seuraavan tuomiolauselman:

"1) Implisiittinen päätös, jolla hylättiin kantajan 18.10.1995 tekemä vaatimus uudelleensijoittamisesta ja korvauksesta, kumotaan.

2) Parlamentti velvoitetaan korvaamaan kantajalle aiheutunut taloudellinen vahinko, jonka hän on kärsinyt, koska häntä ei siirretty 1.1.1995 parlamentin palkkaluokan A 3 oikeudellisen neuvonantajan toimeen, josta oli julkaistu 5.12.1994 avointa toimea koskeva ilmoitus numero 7580.

3) Korvaus, joka kantajalle maksetaan ammattitulojen menetyksen takia, vastaa nettopalkkaa, jonka hän olisi saanut 1.1.1995—8.3.1996, vähennettynä hänen muussa toimessa saamiensa ammattitulojen kokonaisnettomäärällä.

4) Tähän korvaukseen lisätään määrä, joka vastaa menetystä, jonka hän on kärsinyt, koska hänen palkkatasonsa ei automaattisesti ole noussut.

5) Edellä 3 ja 4 kohdassa määriteltyihin määriin lisätään 4,5 %:n vuotuinen korko 12.12.1996 alkaen suorituspäivään asti.

6) Parlamentti velvoitetaan vahvistamaan uudelleen kantajan eläkeoikeudet siten, että hänelle korvataan sen eläkkeen, johon hänellä olisi ollut oikeus, jos hänet olisi siirretty 1.1.1995, ja sen eläkkeen, joka hänelle on myönnetty, välinen erotus.

7) Edellä olevan 6 kohdan mukaan maksettaviin määriin lisätään niiden erääntymisestä lähtien 4,5 %:n suuruinen korko.

8) Ennen kuin ratkaistaan, minkä suuruinen korvaus vastaajan on maksettava kantajalle, a) asianosaisten on toimitettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle kolmen kuukauden kuluessa tämän tuomion julistamisesta sopimus ensinnäkin edellä esitetyn mukaisesti kantajalle maksettavan korvauksen määrästä ja toiseksi kantajan eläkeoikeuksien vahvistamisesta uudelleen ja näin aiheutuvista koroista; b) jos sopimukseen ei päästä, asianosaisten on toimitettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle samassa määräajassa määrää koskevat päätelmänsä ja ilmoitettava täsmälleen syyt, joiden takia ne eivät hyväksy vastapuolen ehdotusta."

Valitus

23 Valituksessaan parlamentti vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman valituksenalaisen tuomion;

— toissijaisesti kumoaa tämän tuomion 2, 3 ja 6 kohdan sen ajanjakson lyhentämiseksi, jonka osalta parlamentti on velvoitettu maksamaan Bieberille korvauksia, ja vahvistaa täksi ajanjaksoksi 15.6.1995—13.12.1995;

— päättää oikeudenkäyntikuluista työjärjestyksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

24 Bieber vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— jättää valituksen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat;

— toissijaisesti hylkää valituksen, koska sen kaksi valitusperustetta ovat perusteettomat;

— velvoittaa parlamentin korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

25 Parlamentti esittää valituksensa tueksi kaksi perustetta, joista ensimmäinen koskee henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdan virheellistä tulkintaa ja toinen oikeudellisia virheitä siltä osin kuin on kyse sen ajanjakson määrittelemisestä, joka on otettava huomioon laskettaessa Bieberille aiheutuneeksi väitettyä vahinkoa.

Ensimmäinen valitusperuste

26 Ensimmäisessä valitusperusteessaan parlamentti väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on valituksenalaisen tuomion 36 ja 37 kohdassa tulkinnut henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohtaa kirjaimellisesti, mikä on ristiriidassa tätä säännöstä koskevan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön ja erityisesti edellä mainitun, yhdistetyissä asioissa Giry vastaan komissio annetun tuomion kanssa.

27 Edellä mainitusta, yhdistetyissä asioissa Giry vastaan komissio annetusta tuomiosta nimittäin ilmenee parlamentin mukaan, että toimielimellä ei ole velvollisuutta siirtää virkamiestä ensimmäisen tilaisuuden tultua, jos tämän virkamiehen toiminnan perusteella on aihetta epäillä hänen aikomustaan olla toimielimen käytettävissä.

28 Lisäksi tästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tulkinnasta aiheutuu, että se on valituksenalaisen tuomion 40 ja 42 kohdassa arvioinut tosiseikkoja virheellisesti ja puutteellisesti ja että se on 39 kohdassa tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole ottanut huomioon sitä, että hallinnossa olevaan vapaaseen toimeen nimittäminen perustuu julkishallinnon tarpeisiin eikä virkamiesten henkilökohtaisiin mieltymyksiin (asia 108/79, Belfiore v. komissio, tuomio 5.6.1980, Kok. 1980, s. 1769).

29 Bieber väittää, että tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska parlamentti pyrkii sillä ainoastaan tosiseikkojen tutkimiseen uudelleen.

30 On todettava EY:n perustamissopimuksen 168 a artiklasta (josta on tullut EY 225 artikla) ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklasta seuraavan, että muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin ja että muutoksenhaun perusteena saadaan käyttää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta puuttuvaa toimivaltaa, asian käsittelyssä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tapahtunutta oikeudenkäyntivirhettä, joka on hakijan edun vastainen, tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tapahtunutta yhteisön oikeuden rikkomista (ks. mm. asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi, tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 47 kohta ja asia C-7/95 P, Deere v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. 1998, s. I-3111, 18 kohta).

31 Edellä mainituista määräyksistä seuraa lisäksi, että valituksessa saadaan tukeutua vain oikeussääntöjen rikkomista koskeviin perusteisiin eikä valitusta siis miltään osin saa kohdistaa tosiasiakysymysten arviointiin. Ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen toisaalta määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan

tätä tosiseikastoa. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on määrittänyt asian tosiseikaston tai arvioinut sitä, yhteisöjen tuomioistuin on perustamissopimuksen 168 a artiklan nojalla toimivaltainen harjoittamaan tämän tosiseikaston oikeudelliseen luonnehdintaan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sen pohjalta tekemiin oikeudellisiin päätelmiin kohdistuvaa valvontaa (ks. mm. em. asia komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomion 48 ja 49 kohta ja asia Deere v. komissio, tuomion 21 kohta).

32 Tästä seuraa, että henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdan tulkinta on oikeuskysymys, jonka osalta yhteisöjen tuomioistuin voi valituksen yhteydessä harjoittaa valvontaansa.

33 Tässä tilanteessa ensimmäinen valitusperuste on otettava tutkittavaksi.

34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdasta valituksenalaisen tuomion 36 ja 37 kohdassa esittämästä tulkinnasta on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan toimielimellä on harkintavaltaa sen arvioidessa virkamiehen soveltuvuutta hoitaa vapaana olevaa tointa, mutta tästä huolimatta toimielin rikkoo henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohtaa, jos se ei siirrä virkamiestä vähän hänen henkilökohtaisista syistä myönnetyn virkavapautensa päättymisen jälkeen vapautuneeseen toimeen, jota hän voisi hoitaa (em. asia Sergy v. komissio, tuomion 13—15 kohta). Sillä seikalla, että virkamies ei ole kiinnittänyt toimielimen huomiota siihen, että hänen siirtämisensä ei tapahdu tavanomaisen määräajan kuluessa, ei ole mitään merkitystä ratkaistaessa, mistä päivämäärästä alkaen toimielimen on noudatettava henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohtaa (ks. em. asia Sergy v. komissio, tuomion 20 ja 21 kohta).

35 Tässä tilanteessa on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt mitään oikeudellista virhettä todetessaan valituksenalaisen tuomion 36 ja 37 kohdassa, että velvollisuudelle siirtää virkamies, jonka henkilökohtaisista syistä myönnetty virkavapaus on päättynyt, ei ole mitään muuta kuin edellä mainitun säännöksen mukainen edellytys eli se, että on vapautunut toimi, johon kyseessä olevalla henkilöllä on vaadittu soveltuvuus, ja että siirtämiseen ei voida

liittää mitään muuta edellytystä, joka koskisi esimerkiksi sitä, ilmoittaako kyseessä oleva virkamies kiinnostuksestaan siirtämiseen, tai sitä, harjoittaako hän ammattitoimintaa virkavapautensa aikana.

36 Seuraavaksi on todettava, että edellä mainitun yhdistetyissä asioissa Giry vastaan komissio annetun tuomion 6—10 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että kun virkamies oli ennen virkavapaansa päättymistä esittänyt tehtävistä vapauttamiseksi kirjallisen pyynnön, jonka hylkäämisestä hän oli tehnyt hallinnollisen valituksen ja nostanut kanteen, toimielimellä saattoi olla epäilyksiä virkamiehen todellisesta halukkuudesta olla toimielimen käytettävissä, jolloin toimielimen velvollisuudesta siirtää virkamies ensimmäisen tilaisuuden tultua tuli varma vasta siitä hetkestä lähtien, kun epäilykset olivat lopullisesti haihtuneet.

37 On todettava, että käsiteltävänä olevan asian tosiseikat, sellaisina kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ne todennut, poikkeavat huomattavasti edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Giry vastaan komissio kyseessä olleista tosiseikoista, koska Bieber ei ole esittänyt kirjallista vaatimusta tehtävistään vapauttamiseksi eikä esittänyt hallintovalitusta tai nostanut kannetta tällaisen vaatimuksen mahdollisesta implisiittisestä hylkäämisestä.

38 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohtaa tulkitessaan.

39 Ensimmäinen valitusperuste on siis hylättävä perusteettomana ilman, että on tarpeen tutkia muita sen tueksi esitettyjä väitteitä.

Toinen valitusperuste

40 Toisessa valitusperusteessaan parlamentti väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt useita oikeudellisia virheitä määritellessään ajanjaksoa, joka on otettava huomioon laskettaessa aiheutuneeksi väitettyä vahinkoa. Tässä valitusperusteessa on kolme osaa.

Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

41 Tämän valitusperusteen ensimmäisessä osassa parlamentti väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska määritellessään sen, milloin Bieberille aiheutuneeksi väitetyn vahingon laskemiseksi huomioon otettava ajanjakso alkaa, se ei ottanut huomioon sitä perustavanlaatuista periaatetta, jonka mukaan sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun osalta vahinkoa kärsineen henkilön on ryhdyttävä kaikkiin asianmukaisiin ja kohtuullisiin toimenpiteisiin rajoittaakseen vahingon laajuutta niin paljon kuin mahdollista. Bieber on parlamentin mukaan osittain vastuussa vahingosta, jonka hän on kärsinyt liian myöhään tapahtuneen siirtämisen takia, erityisesti 21.2. ja 21.3.1995 päivättyjen kirjeidensä perusteella, joissa hän vaatii parlamenttia tutkimaan siirtämismahdollisuutta mieluiten siten, että se tapahtuisi 15.6.1995.

42 Tältä osin on riittävää todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 53, 55 ja 56 kohdassa riittävällä tavalla osoittanut, miksi tämä väite on täysin perusteeton.

43 Valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin toteaa, että 21.2. ja 21.3.1995 päivätyissä kirjeissään Bieber on ainoastaan ilmoittanut haluavansa tulla siirretyksi 15.6.1995 alkaen, eikä pelkkää ilmausta tällaisesta toivomuksesta voida pitää edes osasyynä vahingolle, jonka Bieber on kärsinyt sen ajankohdan eli 1.1.1995, jolloin vapautui ensimmäinen toimi, johon vaadittu soveltuvuus hänellä oli, ja 15.6.1995 välisenä aikana.

44 Valituksenalaisen tuomion 55 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa lisäksi, että sillä perusteella, että Bieber oli 21.2.1995 ilmoittanut toivomuksensa, ei voida päätellä, että myös 1.1.1995 hän olisi halunnut siirtoa 15.6.1995 tai että hän ei olisi voinut olla toimielimen käytettävissä ennen kuin 15.6.1995.

45 Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa, että Bieberin kärsimän vahingon ainoana syynä on se, että siirtymistä varten ei tarjottu toimea, vaikka sovelias toimi oli vapaana.

46 Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä.

Toisen valitusperusteen toinen osa

47 Tämän valitusperusteen toisessa osassa parlamentti väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 59 ja 60 kohdassa, että parlamentin pääsihteerin 7.12.1995 päivättyä kirjettä ei voida pitää henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdassa tarkoitettuna toimen tarjoamisena. Tämän kirjeen oikeudellisen luonnehdinnan osalta parlamentti väittää, että se oli riittävän täsmällinen, jotta sitä voidaan pitää toimen tarjoamisena, että Bieber käsitti kirjeen olevan henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdassa tarkoitettu toimen tarjoaminen ja että ei ole mahdollista vedota siihen, että asianosaiset eivät ole ottaneet sitä huomioon, sen perustelemiseksi, ettei sitä luokitella edellä mainitussa säännöksessä tarkoitetuksi toimen tarjoamiseksi, koska Bieber olisi voinut sen hyväksyä.

48 Tältä osin on todettava, että 7.12.1995 päivätyssä kirjeessä parlamentin pääsihteeri ilmoittaa, että hän aikoo ehdottaa Bieberin siirtämistä jaostopäällikön

toimeen mutta että tämä voi toteutua ainoastaan tietyillä ehdoilla, joiden osalta Bieberin piti ilmoittaa hänelle etukäteen, suostuuko hän niihin, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 59 kohdassa, että tämän kirjeen sisältö huomioon ottaen sen tarkoituksena oli ainoastaan valmistella mahdollista työtarjousta, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tältä osin arvioinut tosiseikkoja, joiden osalta yhteisöjen tuomioistuin ei tämän tuomion 31 kohdassa mainituista syistä ole toimivaltainen harjoittamaan valvontaansa.

49 Parlamentti arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 59 kohdassa suorittamaa tosiseikkojen oikeudellista luonnehdintaa. Koska toisen valitusperusteen toinen osa on oikeuskysymys, se on otettava tutkittavaksi.

50 On kuitenkin todettava, että kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 59 kohdassa, että parlamentin pääsihteerin 7.12.1995 päivättyä kirjettä ei voida pitää henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdassa tarkoitettuna toimen tarjoamisena, se on ainoastaan tehnyt oikeudellisen päätelmän toimivaltaansa kuuluvan tosiseikkojen arvioinnin perusteella päätyen siihen, että kirjeen tarkoituksena oli valmistella mahdollista työtarjousta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei siten ole tehnyt oikeudellista virhettä kirjeen oikeudellisessa luonnehdinnassa.

51 Toisen valitusperusteen toinen osa on siis hylättävä perusteettomana.

Toisen valitusperusteen kolmas osa

52 Tämän valitusperusteen kolmannessa osassa parlamentti moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 63 koh-

dassa tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että aiheutuneeksi väitetyn vahingon laskemiseksi huomioon otettava ajanjakso päättyy 8.3.1996, jolloin Bieber hyväksyi tarjotun toimen, eikä 21.2.1996, jolloin tätä toimea tarjottiin Bieberille. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisussa ei oteta parlamentin mukaan huomioon sitä, että Bieber myötävaikutti kärsimäkseen väittämänsä vahingon toteutumiseen odottaessaan yli kaksi viikkoa ennen kuin hän vastasi ehdotukseen.

53 Bieber vastustaa sitä, että aiheutuneeksi väitetyn vahingon laskemiseksi huomioon otettava ajanjakso päättyisi 21.2.1996, jolloin toimea koskeva tarjous lähetettiin hänelle. Hän väittää, että EY:n perustamissopimuksen 191 artiklan 3 kohdan (josta on tullut EY 254 artiklan 3 kohta) mukaan toimella voi olla henkilöön ulottuvia oikeusvaikutuksia vasta, kun se on annettu hänelle tiedoksi. Hän sai parlamentin toimea koskevan tarjouksen vasta 23.2.1996. Hän katsoo kuitenkin, että noin kahden viikon pituinen miettimisaika ennen vajavaisesti määritellyn, toimea koskevan tarjouksen hyväksymistä on hyväksyttävä, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että ajanjakso päättyy 8.3.1996, jolloin hän hyväksyi tarjotun toimen.

54 Tältä osin on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa perustellusti, että koska Bieber oli 8.3.1996 päivätyssä kirjeessään toivonut voivansa yhdessä parlamentin kanssa päättää siirtymispäivämäärästä, hän on itse aiheuttanut tulonmenetyksen päivämäärästä 8.3.1996 siihen asti, kunnes hänet tosiasiallisesti siirrettiin, joten hän ei voi vedota 8.3.1996 alkaen kärsimäänsä vahinkoon.

55 On kuitenkin todettava, että katsoessaan, että Bieberille aiheutuneeksi väitetyn vahingon laskemiseksi huomioon otettava ajanjakso päättyi, kun hän hyväksyi tarjotun toimen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tutkinut, missä määrin virkamies myötävaikutti kärsimäkseen väittämänsä vahingon toteutumiseen odottaessaan yli kaksi viikkoa toimea koskevan tarjouksen ja sen hyväksymisen välillä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten tehnyt oikeudellisen virheen arviossaan.

56 Jos henkilökohtaisista syistä myönnetyllä virkavapaalla olevaa virkamiestä ei henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohdan vastaisesti siirretä ensimmäiseen vapaaseen toimeen, johon vaadittu soveltuvuus hänellä on, ja jos hän saa nyt kyseessä olevan kaltaisen, toimea koskevan tarjouksen, jossa ei ole mainittu siirtymispäivää eli jossa ehdotetaan virkamiehen välitöntä siirtämistä, on katsottava, että hän on yksin vastuussa vahingosta, jonka hän on kärsinyt siitä päivästä, jolloin hän sai toimea koskevan tarjouksen, siihen päivään, jolloin hän hyväksyi tarjouksen.

57 Jos kärsityn vahingon laskemiseksi huomioon otettavan ajanjakson katsottaisiin päättyvän silloin, kun toimea koskeva tarjous hyväksytään, tämä tarkoittaisi sitä, että virkamies voisi passiivisuudellaan korottaa kärsimänsä vahingon määrää, vaikka virheellisesti toiminut toimielin ryhtyisi kaikkiin tarpeellisiin ja hyödyllisiin toimenpiteisiin rajoittaakseen vahinkoa, joka aiheutuu siitä, että se on rikkonut henkilöstösääntöjen 40 artiklan 4 kohdan d alakohtaa. Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon edellä esitettyä, on ilmiselvästi ristiriidassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä todetun yleisen periaatteen kanssa, jonka mukaan sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun osalta vahinkoa kärsineen on osoitettava toimineensa kohtuullisen huolellisesti rajoittaakseen vahingon mahdollisimman vähäiseksi (ks. mm. em. asia Sergy v. komissio, tuomion 41 kohta ja yhdistetyt asiat C-46/93 ja C-48/93, Brasserie du Pêcheur ja Factortame, tuomio 5.3.1996, Kok. 1996, s. I-1029, 85 kohta).

58 Tästä seuraa, että toisen valitusperusteen kolmas osa on perusteltu ja että valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 3 kohta on kumottava.

59 Koska asia on tältä osin ratkaisukelpoinen, EY:n tuomioistuimen perussäännön 54 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan on tämän tuomion 55—57 kohdassa esitetyillä perusteilla todettava, että Bieberille maksetaan ammattitulojen menetyksen takia korvaus, joka vastaa nettopalkkaa, jonka hän olisi saanut 1.1.1995—23.2.1996, vähennettynä hänen muussa toimessaan saamiensa nettomääräisten ammattitulojen yhteismäärällä.

Oikeudenkäyntikulut

60 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan muutoksenhakumenettelyyn 118 artiklan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Bieber on vaatinut parlamentin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska parlamentti on hävinnyt asian valitusperusteidensa olennaisilta osin, se on velvoitettava korvaamaan tässä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

61 Ei ole syytä antaa ratkaisua oikeudenkäyntikuluista, jotka ovat aiheutuneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Koska asia on vielä tietyiltä osin vireillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, se antaa ratkaisun siellä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-205/96, Bieber vastaan parlamentti, 26.5.1998 annetun tuomion tuomiolauselman 3 kohta kumotaan.

2) **Bieberille maksetaan ammattitulojen menetyksen takia korvaus, joka vastaa nettopalkkaa, jonka hän olisi saanut 1.1.1995—23.2.1996, vähennettynä hänen muussa toimessaan saamiensa nettomääräisten ammattitulojen yhteismäärällä.**

3) **Muilta osin valitus hylätään.**

4) **Parlamentti velvoitetaan korvaamaan tässä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

Schintgen Hirsch Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä maaliskuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

R. Schintgen

toisen jaoston puheenjohtaja